

Förenklingsförslag: Tillåt alternativa system för individmärkning av får och nötkreatur

Idag är det:

- Svårt att göra rätt
- Problem med tillämpning
- Problem med lagstiftning

Förenklingsförslaget

- Bidrar till konkurrenskraft
- Ökar investeringsviljan
- Möjliggör fler arbetstillfällen
- Ger miljönytta
- Kan effektivisera/förbättra anseendet för myndigheter

Vad är problemet?

Idag är bara öronmärken i plast godkända som märkning av nötkreatur. Djuren tappar ofta dessa brickor och det skapar betydande merarbete för företagaren samt lidande för djuren när djuren behöver märkas om. Att inte har djuren korrekt märkta kan dessutom få stora ekonomiska konsekvenser för företaget.

Varför är det ett problem?

Regelverken för märkning/identifiering av livsmedelsproducerande djur är en nödvändighet för att säkerställa en effektiv smittspårning samt säkra livsmedel. Regelverken härstammar från EU och hanteras därefter av Jordbruksverket.

På gårdsnivå bidrar dock dessa regler till stor oro då kraven är svåra att uppfylla i praktiken. Det är oerhört kostsamt att göra fel, till exempel att ha djur som inte uppfyller kraven på en helt korrekt märkning. Plastbrickorna klias sönder mot såväl träd som stallinredning eller fastnar i buskage ute på betet. Tappade brickor är en del av djurhållningen. Att rent praktisk sätta dit ett märke på nytt är inte helt enkelt. Det är till exempel svårt på ett löst djur i en hage, då det krävs att djuret fångas in samt fixeras i ett undersökningsbås eller liknande.

Det är också kostsamt att beställa nya öronbrickor. Dagens plastbrickor med individnummer beställs när en individ tappat en bricka. Själva brickan är inte dyr, dock tillkommer vid varje beställning expeditionsavgift samt fraktkostnader vilket gör att det inte är ekonomiskt försvarbart att beställa en bricka i taget. Ytterligare en begränsning är antalet siffror, större gårdar har redan nu behov av att kunna ha 5 siffror. Detta problem undviks med alternativa märkningssystem.

Att tillåta att djur märks med chip skulle eliminera problemet med tappade brickor. Dock är det viktigt att chipet placeras så att det lätt hittas för att inte riskera hamna i produkter som når konsumenten. Det kan till exempel lösas genom att specificera var chipen ska injiceras. I dagsläget krävs att veterinär genomför märkning med chip. Det är inte ekonomiskt rimligt att en veterinär ska komma ut med täta intervall för att märka nyfödda kalvar och lamm. Ett alternativ till veterinär är att utforma ett villkorat regelverk som möjliggör att delegera märkning till djurhållare.

Förutom chip så finns det idag många olika lösningar på djuridentifikation. På mjölkgårdar har korna ofta transpondrar. Transpondrar används för att individhantera korna och kan ge information om såväl geografisk plats, aktivitet/rörelse, kroppstemperatur, hur länge kon idisslat med mer. Dessa är, trots den information som transpondern har, inte tillåtet som märkning och påverkar inte heller avvikelshantering vid kontroll. Det finns således flera alternativa märkningssystem med samma eller högre tillförlitlighet jämfört med dagens öronbrickor. Chipmärkning är redan tillåtet i till exempel Danmark.

Hur omfattande är problemet?

Alla får- och nötföretagare berörs.

Vad är målet?

Märkning av djur är en central del i smittspårning och livsmedelssäkerhet. Detta gör det extra viktigt att underlätta för djurhållarna. Systemen behöver passa såväl den lilla besättningen med ett fåtal djur på en fäbod, dit mobiltäckning och internet inte når fram, till de stora företagen där högteknologiska lösningar är ett måste och där kommande innovationer är en nödvändighet för att företagen ska utvecklas. Ett förbättrat regelverk utformas där merparten av djurhållarna anser att de lätt kan följa regelverken och som tillåter en praktisk tillämpning med möjlighet att välja märkningsmetod anpassad efter företaget.

Regler och metoder behöver utformas och erbjuda lösningar som inte bara är kontrollerbara utan som framförallt fungerar i praktiken. Systemet utvecklas så att djurhållarna på ett enkelt sätt kan dela med sig av journaler till relevanta myndigheter vid revisioner och kontroller.

Förslag på lösning

För en framgångsrik utveckling av nya märkningssystem är det viktigt med överenskommelser och samarbeten mellan olika intressenter såsom myndigheter, djurhållare och slakteri. Flera märkningsmetoder bör kunna godkännas efter samverkan med näringen. En kravspecifikation för teknikens tillförlitlighet bör utvecklas, så att teknikleverantörer vet att nya metoder kan bli godkända om de uppfyller vissa krav.

Regelverk

Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa.

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2021/520 av den 24 mars 2021 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller spårbarhet för vissa hållna landlevande djur

Kapitel 3 artikel 9.

Kontaktperson

Suzanne Céwe, LRF

E-post: suzanne.cewe@lrf.se

Telefon: 010-184 40 00 vxl

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Hushållnings
sällskapet

